

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Popis mobility – základní informace

Jednalo se o tzv. job shadowing, tedy sledování práce zahraničních kolegů. Výjezd se konal do německého Hamburku, kde se nachází naše zpřátelená škola Berufliche Schule ITECH Elbinsel Wilhelmsburg. Snažili jsme se dokumentovat metody, postupy a pracovní návyky učitelů na této škole, přístup tamních žáků ke vzdělávání a vnímat celkovou atmosféru prostředí školy.

Naše návštěva Hamburku byla ovšem víceststranná v tom smyslu, že jsme se snažili poznat i místní kulturu a zvyklosti, které jsou se vzděláváním neoddělitelně provázány a tvoří důležitý kontext fungování školy. Měli jsme celkem pět dní na to, abychom se seznámili s prostředím středního vzdělávání na škole ITECH, kurikulem a pracovní náplní našich kolegů, způsobem jejich vzájemné spolupráce, i kulturního pozadí, do kterého je škola zasazena.

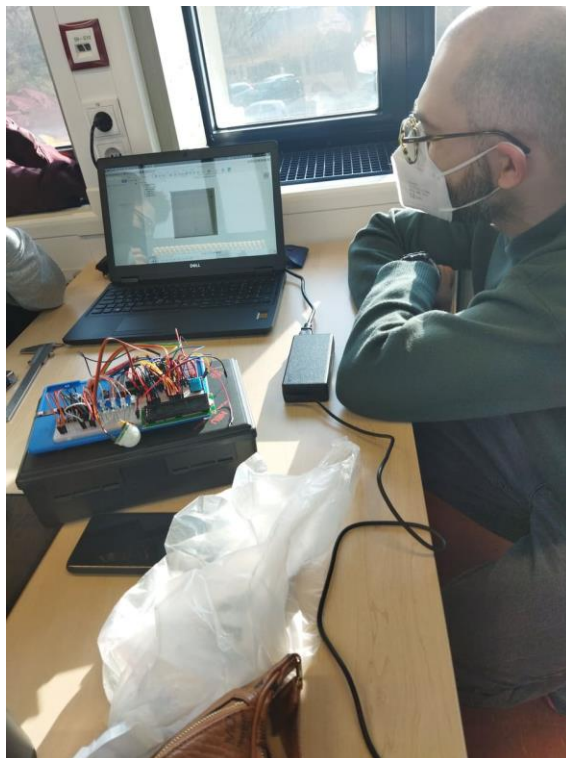
Škola Berufliche Schule ITECH Elbinsel Wilhelmsburg

Jedná se o školu, kterou by český vzdělávací systém klasifikoval jako školu střední, s velkým důrazem na pracovní kvalifikaci a uplatnění absolventů na pracovním trhu. Na škole aktivně studuje okolo 1500 žáků pod vedením více než 80 pedagogů. Velikost tříd se různí dle ročníku a specializace, z našeho pozorování

ale průměrný počet žáků ve třídě odhaduji na 25. Bez zajímavosti nezůstává ani skutečnost, že věk studentů prakticky není omezen – je možné se v menšinovém zastoupení setkat se studenty ve věkovém rozmezí i 30 až 40 let. Specializace, které škola nabízí, jsou:

- Správa počítačových sítí a klientských stanic
- Elektrotechnika
- Vývoj aplikací

Škola úzce spolupracuje s více než šesti stovkami firem, a to jak místními, tak i zahraničními. Studenti v těchto firmách buď konají praxe a nebo jsou již jejich zaměstnanci na částečný úvazek. Škola s firmami komunikuje a obsah své výuky upravuje tak, aby studentům doplnila chybějící znalosti, které nezískali v rámci firemních školení, a nebo naopak prohlubuje schopnosti, které jsou v jejich profesním životě klíčové.

Výuka

Ve srovnání se zaběhnutými pravidly českého státního školství byla návštěva Berufliche Schule ITECH svěžím překvapením. Výuka je zde pojata diametrálně odlišně od výuky, na kterou jsme zvyklí, a to v mnoha ohledech.

Alfou a omegou zdejšího vzdělávacího procesu je těžiště zodpovědnosti, které leží zcela v rukou studentů. Žáci do školy chodí prakticky dobrovolně (docházka zde vedena je, ale dle informací místních učitelů za svou absenci nejsou žáci nikterak penalizováni), přičemž je ale docházka velmi vysoká. Zadané úkoly žáci plní s velkým zapálením, nesnaží se hledat zkratky či obcházet pravidla, a dokonce jsou schopni si říci o práci navíc, pokud mají pocit, že jejich potenciál není zcela naplněn.

Učitelé, kteří zde skutečně sehrávají spíše roli průvodců, mentorů a pomocníků studentů na jejich cestě za vzděláním, vkládají do svých žáků hlubokou důvěru. Ne jednou za svou návštěvu jsme zaznamenali situaci, kdy vyučující ponechali žáky samostatně pracovat v učebně plné techniky, a odešli na delší dobu řešit jiné pracovní záležitosti. To byl také jeden ze znaků, který ukazuje na partnerský a rovnoprávný vztah mezi učitelem a žákem, namísto vztahů asymetrických, které bývají spíše běžné v našich krajích.

Škola v Hamburku využívá ve většině své výuky projektový přístup: žáci pracují ve skupinách na komplexních zadáních, v rámci několika dní až týdnů vytvářejí fungující produkty, na kterých se učí celou škálu dovedností. Samozřejmostí je pravidelná komunikace s učitelem, který projekt vede a pomáhá žákům překonávat dílčí problémy, úzká spolupráce v rámci skupiny a dokonce i mezi skupinami, průběžná evaluace toho, jakou funkci každý jedinec ve skupině právě zastává, čeho dosáhl a na čem ještě potřebuje zapracovat.

Možná největším překvapením pro mě bylo, že na této škole až na pár výjimek (německý jazyk, angličtina, ekonomie) v podstatě neexistují samostatné předměty. Nešetkáme se zde s výukou matematiky, fyziky či zeměpisu. Místo toho jsou tyto předměty integrovány do projektové výuky, a žáci se učí z každého pouze ty dovednosti, které v rámci svého projektu sami využijí; a nebo jsou organizovány v rámci širšího pojetí vyučovaných předmětů. Například v hodině anglického jazyka studenti diskutovali současnou geopolitickou situaci, čímž navíc pracovali s prvky geografie, politologie i etiky.

Neméně zajímavým konceptem byla tzv. bloková výuka. Skutečnost, že žáci při studiu pracují ve firmách, zde otevírá jedinečnou příležitost k prolnutí teorie s praxí. Žáci střídají školu se zaměstnáním v třítydenních cyklech, což nadále prohlubuje spolupráci školy se zaměstnavateli a poskytuje žákům lepší zázemí pro zdokonalování se v dovednostech, které pro výkon profese uplatní.

Přínos

Návštěvu Hamburské školy považuji za velmi přínosnou už jen z toho důvodu, že nám umožnila nahlédnout pod pokličku školství, které se ve své podstatě nemálo odlišuje od našich zaběhlých, psaných i nepsaných pravidel. Podstatným zdrojem inspirace byl jak vztah, který učitelé pěstují se svými žáky, ale také metody, které u nás nejsou běžné – zejména projektová a bloková výuka. Měli jsme možnost na vlastní oči vidět zaběhnuté fungování těchto metod v praxi, a zvážit jejich výhody i nevýhody. Možnost mluvit jak s učiteli, tak se žáky nám poodhalila tento systém přípravy na praxi z většího množství úhlů pohledu, a vždy byly tyto pohledy pozitivní. Nepochybuji o tom, že na příklad ve snaze uplatnit projektovou výuku alespoň v malé míře na naší škole bude zkušenost z návštěvy Hamburku cennou pokladnicí nápadů a inspirace.

Přesto je třeba vnímat naše školy střízlivými očima. Škola v Hamburku a naše škola domovská staví na poněkud odlišných filosofiích: přístup ITECH je ryze praktický, což si žáci dobře uvědomují a užívají jako zdroj vnitřní motivace pro všestrannou práci. U nás je přístup spíše akademický, který usiluje o hlubší propojení znalostí, ovšem bez zjevné návaznosti na uplatnění v praxi. Nelze si proto představovat, že můžeme naši školu přestavět po vzoru našeho zahraničního partnera. Prvky, které v Hamburku fungují, se u nás musejí testovat a nasazovat opatrně a s rozmyslem.

Celkové zhodnocení mobility

Naším hlavním cílem návštěvy Hamburku a naší partnerské školy tamtéž bylo poznat metody jejich výuky, vztahy mezi učiteli a žáky a způsob jejich spolupráce v kontextu místní kultury. Příležitost navštívit ITECH osobně a mluvit se zdejšími lidmi nám nabídla neocenitelnou zkušenost a zdroj inspirace i pro práci na škole naší. Cíle považuji za naplněné – ba co více, v mnohých ohledech hamburská zkušenost má očekávání i předčila. Možnost uplatnit anglický jazyk a poznat krásy přístavního města jsou ve stínu nabytých zkušeností již jen sladkou tečkou.